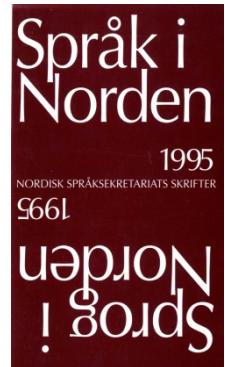

Sprog i Norden

Titel: Språksamarbeid i Norden 1994
Forfatter: Ståle Løland
Kilde: Sprog i Norden, 1995, s. 83-90
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>

© Nordisk språksekretariat

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Språksamarbeid i Norden 1994

Av Ståle Løland

Nordisk språksekretariat

Nordisk språksekretariat ble opprettet i 1978 som et samarbeidsorgan for språknemndene i Norden og andre som arbeider med nordiske språkspørsmål. Ifølge vedtektene skal sekretariatet arbeide for å bevare og styrke det språklige fellesskapet i Norden og for å fremme den nordiske språkforståelsen. Dette skal sekretariatet gjøre blant annet ved å være rådgivende og koordinerende organ i nordiske språkspørsmål, ta initiativ til forskningsprosjekter, følge grannespråkundervisningen på alle utdanningsnivåer, samarbeide med massemediene, medvirke ved ordboksprosjekter, gi ut skrifter og arrangere nordiske møter om språkspørsmål.

Organisasjon

Nordisk språksekretariat blir ledet av et styre på fem medlemmer med en representant fra Dansk Sprognævn, en fra Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, en fra Íslensk málnefnd, en fra Norsk språkråd og en fra Svenska språknämnden. Ved siden av dette styret er det en rådgivende forsamling med representanter for samtlige språknemnder i Norden (jf. nedenfor).

Sekretariatets fellesnordiske administrasjon er plassert ved Norsk språkråd i Oslo. I 1994 har sekretariatet hatt disse ansatte: sekretariatssjef Ståle Løland, førstekonsulent Anna Helga Hannesdóttir, administrasjonskonsulent Rikke Hauge og kontorsekretær Erla Stensby (halv stilling).

I 1994 har styret hatt denne sammensetningen:

Fra:	Medlemmer:	Suppleanter:
Dansk Sprognævn	universitetslektor Allan Karker (formann)	professor Jørn Lund
Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland	specialforskare Risto Haarala	byråchef Mikael Reuter
Íslensk málnefnd	prófessor Kristján Árnason	prófessor Baldur Jónsson
Norsk språkråd	professor Kjell Venås	rektor Aslaug Ligaard
Svenska språknämnden	professor Margareta Westman (nestformann)	fil.kand. Birgitta Lindgren

Representantskapet har hatt denne sammensetningen:

Fra:	Medlemmer:
Dansk Sprognævn	seniorforsker Else Bojsen
Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland	specialforskare Risto Haarala byråchef Mikael Reuter
Føroyska málnevndin	seminarielektor Jeffrei Henriksen
Íslensk málnefnd	prófessor Kristján Árnason
Norsk språkråd	rektor Aslaug Ligaard professor Kjell Venås
Oqaasiliortut/ Grønlands Sprognævn	forskningsmedarbeider Carl Christian Olsen

Sámi giellalávdegoddi/
Samisk språknemnd

Sagka Stångberg

Svenska språknämnden

professor Margareta Westman

Sverigefinska
språknämnden

professor Erling Wande

I sin virksomhet støttes Språksekretariatet av disse nordiske sekretærene: Jørgen Schack (Dansk Sprognævn), Eivor Somardahl (Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland), Åsta Norheim (Norsk språkråd) og Birgitta Lindgren (Svenska språknämnden).

Møter, kurs og konferanser

Det årlige representantmøtet i Nordisk språksekretariat ble holdt i Stockholm 9. september i tilknytning til det 41. nordiske språknemndmøtet 9.-11. september. Styret og de nordiske sekretærene i Dansk Sprognævn, Forskningscentralen för de inhemska språken i Finland, Norsk språkråd og Svenska språknämnden har hatt tre møter.

I 1994 var Språksekretariatet arrangør eller medarrangør av disse møtene, kursene og konferansene:

Kurs i norsk språk og kultur for svenske lærerstudenter ved Uppsala universitet (Voksenåsen ved Oslo 21.-25. februar, i samarbeid med Svenskhemmet Voksenåsen)

Konferansen «Allmenne enspråklige ordbøker i Norden i samfunnsmessig perspektiv» (Schæffergården ved København 12.-13. mars)

Kurs om moderne drama og teater for lærere i den videregående skolen i Norden (Gentofte ved København, 17.-20. mars, Nordmål-kurs)

Kurs i norsk språk og kultur for svenske lærerstudenter ved Umeå universitet (Voksenåsen ved Oslo 15.-19. mai, i samarbeid med Svenskhemmet Voksenåsen)

Nordisk lektorkonferanse for lektorer og lærere i Belgia, Nederland, Sveits, Tyskland og Østerrike (Bonn 2.-4. juni, i samarbeid med Samarbeidsnemnda for Norden-undervisning i utlandet)

Seminaret «De nordiska språken och internationaliseringen» (Uppsala 10.-11. juni, i samarbeid med Stockholms universitet)

Nordisk-baltisk læremiddelseminar (Druskininkai, Litauen, 16.-18. juni, i samarbeid med Nordiska språk- og informasjonscentret)

Kurs i norsk språk og kultur for færøyske lærerstudenter (Lysebu ved Oslo 16.-21. juni, i samarbeid med Fondet for dansk-norsk samarbeid, Nordmål-kurs)

Kurs i dansk språk og kultur for norske lærerhøyskolelektorer (Schæffergården ved København 2.-7. august, i samarbeid med Fondet for dansk-norsk samarbeid, Nordmål-kurs)

Kurs i islandsk for færøyske morsmålslærere i den videregående skolen (Tórshavn 16.19. august)

Nordisk uke (Oslo 12.-16. september, i samarbeid med nordiske institusjoner i Norge)

Kurs om tekstanalyse og skriving for danske og norske lærere i den videregående skolen (Skagen 13.-17. september, Nordmål-kurs)

Kurs i svensk språk og kultur for danske lærerstudenter ved Vordingborg Statsseminarium (Hässelby ved Stockholm 10.-14. oktober, i samarbeid med Hässelby slott)

Konferansen «Nordens språk som hemspråk i grundskolan»
(Schæffergården ved København 21.-23. oktober)

Kurs i svensk språk og kultur for norske lærerstudenter ved
Oslo lærerhøgskole (Hässelby ved Stockholm 14.-18.
november, i samarbeid med Hässelby slott)

Kurs i svensk språk og kultur for norske lærerstudenter ved
Oslo lærerhøgskole (Hässelby ved Stockholm 21.-25.
november, i samarbeid med Hässelby slott)

Kurs i norsk språk og kultur for finske lærerstudenter (Vok-
senåsen ved Oslo 10.-15. desember, i samarbeid med
Svenskhemmet Voksenåsen, Nordmål-kurs)

Kurs for Nordjobb-ungdommer (i samarbeid med Nord-
jobb)

Representanter for Språksekretariatet har som vanlig orien-
tert om nordisk språksamarbeid og nordiske språkspørsmål ved
møter, kurs og konferanser som har vært arrangert av andre.

Samarbeid

Språksekretariatet samarbeider med morsmåslærernes og ter-
minologisentralenes nordiske organer – Nordspråk og Nord-
term – og deltar på deres fellesmøter. Språksekretariatet samar-
beider også med Nordiska språk- og informationscentret i
Helsingfors, Foreningene Norden, Svenskhemmet Voksenåsen,
Hässelby slott, Fondet for dansk-norsk samarbeid, Nordens
folkliga akademi og med andre nordiske organer og institusjo-
ner.

Skrifter

I 1994 gav Nordisk språksekretariat ut disse skrifterne:

Språk i Norden 1994

Statsnavne og nationalitetsord (ny utgave)

Att förstå varandra i Norden (ny utgave)

Nordiske studier i leksikografi II
Skandinavisk ordbok
Grunnordliste mellom finsk og estisk
LexicoNordica. Tidsskrift om leksikografi i Norden

Språksekretariatet har påbegynt arbeidet med en ny utgave av en bok om språkene i Norden.

Språkspalte i Nordisk Kontakt

Språksekretariatet har fortsatt arbeidet med å redigere en språkspalte i tidsskriftet Nordisk Kontakt. Tidsskriftet blir utgitt av Nordisk råd og kommer med 10-12 nummer i året. Disse emnene har vært behandlet: nordisk tv-kanal, grannespråkundervisningens metodikk, nordiske lånord i finsk, samiske språkforhold, «Att förstå varandra i Norden», betegnelsen «skandinavisk språk», varemerker, statsnavn og nasjonalitetsord, norsk språk og EU, finsk i Sverige.

Skandinavisk ordbok

Språksekretariatet har i 1994 fullført arbeidet med en skandinavisk ordbok i samarbeid med Norstedts Förlag og Svenska språknämnden. Redaktører er Skirne Bruland (Norge), Allan Karker (Danmark), Birgitta Lindgren (Sverige) og Ståle Løland (Nordisk språksekretariat). Ordboka består av tre separate lister: en med danske oppslagsord, en med norske (bokmål og nynorsk) og en med svenske. Listene konsentrerer seg om særspårlige ord og såkalte lumske ord i det vanlige ordforrådet. Totalt omfatter ordboka ca. 10 000 oppslagsord.

Grunnordlister mellom islandsk og færøysk og mellom finsk og estisk

I 1988-89 gav Språksekretariatet ut seks små dansk-norsk-svenske grunnordlister med ord fra det vanligste ordforrådet som kan være vanskelige å forstå i grannespråkene.

Språksekretariatet har i 1994 utgitt en tilsvarende liste for finsk-estisk, og det foreligger et ferdig manuskript til en islandsk-færøysk ordliste.

Prosjekter

Språksekretariatet har satt i gang arbeidet med prosjektene Nordens språk i det nye Europa, Samnordisk termbank, Islandsk-skandinavisk ordboksbase (i samarbeid med Orðabók Háskolans) og en oppfølging av forprosjektet Grannespråksundervisningens metodikk.

Uttalelser

Språksekretariatet har uttalt seg om disse sakene: det finske lektoratet ved Göteborgs universitet (til rektor ved Göteborgs universitet), presentasjonen av færøysk språk i faget islandsk i grunnskolen (til Námsgagnastofnun, Island), Nordisk språksekretariats internasjonale kontakter (til Nordisk ministerråd), bokstaven *þ* i et europeisk alfabet (til Íslensk málnefnd), nordiske elevers rett til «hemspråk» i grunnskolen (til Nordisk ministerråd).

Nordmål

I 1990 vedtok Nordisk råd og Nordisk ministerråd Nordmål – handlingsprogram for språklig samarbeid i Norden 1990-95. I Nordmål blir Språksekretariatet utpekt som ansvarlig organ for etterutdanningskurs for lærere, kurs for lærerutdannere, forskning om nordisk språkforståelse og arbeid med ordbøker og terminologi.

I 1994 er det nedsatt en arbeidsgruppe som skal utarbeide et forslag til nytt handlingsprogram for den kommende perioden. Språksekretariatet er representert i gruppen ved sekretariatssjefen.

Språkspørsmål

I samarbeid med språknemndene har Språksekretariatet også i 1994 behandlet språkspørsmål med sikte på å komme fram til fellesnordiske anbefalinger.

Norden-undervisning i utlandet

Etter vedtak i Nordisk ministerråd overtok Språksekretariatet i 1989 sekretariatsfunksjonen for det nordiske lektorsamarbeidet. Dette samarbeidet omfatter ca. 400 lektorer og språklærere

både i og utenfor Norden. Samarbeidet tar sikte på å styrke undervisningen i Nordens språk, litteratur, kultur og samfunns- liv ved utenlandske universiteter. Virksomheten blir ledet av Samarbeidsnemnda for Norden-undervisning i utlandet, som har en representant fra hver av sendelektoradministrasjonene i de nordiske landene. Et viktig tiltak i 1994 var den nordiske lektorkonferansen i Bonn for lektorer og lærere i Belgia, Nederland, Sveits, Tyskland og Østerrike. Dessuten har det vært gitt støtte til en rekke kulturarrangementer o.l. som uten- landslektorer har stått bak.

Nordisk ordbokssamarbeid

Siden 1991 har Språksekretariatet fungert som sekretariat for Nordisk forening for leksikografi. Ved utgangen av 1994 hadde foreningen ca. 200 medlemmer. Foreningen arbeider blant annet med en nordisk leksikografisk ordbok og en publikasjon over nålevende utøvere av nordisk leksikografi. Fra 1994 utgir foreningen årsskriftet LexicoNordica. Sammen med represen- tanter for foreningen utarbeidet Språksekretariatet i 1992 en innstilling til Nordisk ministerråd om det framtidige ordboksar- beidet i Norden. I 1994 er det arbeidet videre med sikte på å realisere forslagene i innstillingen.